

Družstvo - žaloba o určení

Závěr, podle něhož „žaloba“ o určení, že navrhovatel je členem družstva a nájemcem bytu, musí směřovat proti všem subjektům, jejichž práva mohou být tímto určením dotčena a které mu toto právo upírají (tedy jak vůči tomu, kdo jako nájemce byt užívá, tak proti bytovému družstvu) s účinností od 1. ledna 2001 plyne přímo z ustanovení § 94 o. s. ř.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 29 Cdo 4323/2009, ze dne 26.10.2010)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci navrhovatele J. S., zastoupeného JUDr. J. K., advokátem, se sídlem v P., za účasti 1/ P. J., zastoupeného Mgr. R. T., advokátkou, se sídlem v P., 2/ Stavebního bytového družstva P. - sever, se sídlem v P., zastoupeného JUDr. T. H., advokátem, se sídlem v P., o určení, že navrhovatel je členem družstva a nájemcem bytu, vedené u Okresního soudu Plzeň - město pod sp. zn. 28 C 132/2008, o dovolání navrhovatele proti usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 8. července 2009, č. j. 15 Co 271/2009-328, ve znění usnesení ze dne 10. srpna 2009, č. j. 15 Co 271/2009-332, tak, usnesení Krajského soudu v Plzni ze dne 8. července 2009, č. j. 15 Co 271/2009-328, ve znění usnesení ze dne 10. srpna 2009, č. j. 15 Co 271/2009-332, a usnesení Okresního soudu Plzeň - město ze dne 14. srpna 2008, č. j. 28 C 132/2008-279, se zrušují a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Okresní soud Plzeň - město ve výroku označeným usnesením připustil, aby do řízení o určení, že navrhovatel je členem Stavebního bytového družstva Plzeň - sever a nájemcem bytu, na straně „žalované“ vstoupilo jako další účastník Stavební bytové družstvo Plzeň - sever (dále jen „družstvo“) (výrok I.), a rozhodl, že namísto původního „žalovaného“ P. J. do řízení vstupuje jako nový „žalovaný“ J. N. (výrok II.).

Krajský soud v Plzni v záhlaví uvedeném usnesením odmítl odvolání „žalovaného“ proti výroku o přistoupení družstva do řízení (výrok první) a změnil výrok II. tak, že se „právní nástupnictví J. N. v řízení nepřipouští“ (výrok druhý).

Odvolací soud vyšel z toho, že soud prvního stupně připustil změnu „žaloby“, kterou se navrhovatel původně domáhal určení neplatnosti (mimo jiné) smlouvy o zajišťovacím převodu práva - členských práv a povinností člena družstva ze dne 21. ledna 2004, uzavřené mezi ním a P. J., tak, že předmětem řízení je nyní určení, že navrhovatel je členem bytového družstva a nájemcem konkrétního družstevního bytu. Poté, co navrhovatel zjistil, že P. J. práva a povinnosti spojená s členstvím v bytovém družstvu převedl na P. H. a ten pak na J. N., navrhl s poukazem na ustanovení § 92 odst. 1 a § 107a odst. 1 zákona č. [99/1963](#) Sb., občanského soudního řádu (dále jen „o. s. ř.“), aby do řízení na „straně žalované“ namísto P. J. vstoupili družstvo a J. N.

Na rozdíl od soudu prvního stupně dospěl k závěru, podle něhož byla-li členská práva a povinnosti v družstvu převedena na J. N. předtím, než soudu prvního stupně došel jeho návrh na změnu žaloby (jíž namísto určení neplatnosti smluv nově požadoval určení, že je členem družstva a nájemcem bytu), došlo k rozhodné skutečnosti, s níž právní předpisy spojují převod práva, o něž v řízení jde, dle § 107a o. s. ř., před zahájením řízení, nikoliv po něm.

Navrhovatel napadl výrok druhý rozhodnutí odvolacího soudu dovoláním, opíraje jeho přípustnost o ustanovení § 239 odst. 2 písm. b/ o. s. ř., uplatňuje přitom dovolací důvody dle § 241a odst. 2 o. s. ř. a navrhuje, aby rozhodnutí odvolacího soudu bylo zrušeno a věc byla vrácena soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Dle názoru dovolatele byly splněny podmínky pro rozhodnutí o vstupu J. N. do řízení namísto P. J. dle § 107a o. s. ř., neboť ten byl v době podání žaloby o určení neplatnosti smluv (k 21. červenci 2004) nejen účastníkem smluv, ale i členem družstva a nájemcem bytu. Teprve po podání žaloby (až k 5. lednu 2005) došlo k převodu práv a povinností spojených s členstvím v družstvu na J. N.

Časová prodleva, se kterou navrhovatel podal návrh dle § 107a o. s. ř. (dne 13. srpna 2008), nemá dle dovolatele vliv na to, aby soud podle uvedeného ustanovení nepostupoval.

Dovolání je přípustné podle § 239 odst. 2 písm. b/ o. s. ř. a je i důvodné.

Dle § 9 odst. 3 písm. g/ o. s. ř. krajské soudy rozhodují jako soudy prvního stupně ve sporech mezi družstvem a jeho členem, jde-li o vztahy týkající se členského vztahu v družstvu.

Podle § 200e odst. 1 o. s. ř. je i řízení dle § 9 odst. 3 písm. g/ o. s. ř. řízením o některých otázkách obchodních společností, družstev a jiných právnických osob.

Dle § 200e odst. 3 o. s. ř. se účastenství ve věcech uvedených v § 200e odst. 1 o. s. ř. řídí ustanovením § 94 odst. 1 věty první. Rozhoduje se usnesením.

Podle § 94 odst. 1 věty první o. s. ř. v řízení, které může být zahájeno i bez návrhu, jsou účastníky navrhovatel a ti, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno.

Z § 94 odst. 3 o. s. ř. vyplývá, že jestliže se někdo z těch, o jejichž právech nebo povinnostech má být v řízení jednáno, řízení neúčastní od jeho zahájení, vydá soud, jakmile se o něm dozví, usnesení, jímž jej přibere do řízení jako účastníka.

Podle § 107a odst. 1 o. s. ř. má-li žalobce za to, že po zahájení řízení nastala právní skutečnost, s níž právní předpisy spojují převod nebo přechod práva nebo povinnosti účastníka řízení, o něž v řízení jde, může dříve, než soud ve věci rozhodne, navrhnout, aby nabyvatel práva nebo povinnosti vstoupil do řízení na místo dosavadního účastníka; to neplatí v případech uvedených v § 107.

Řízení o určení, že navrhovatel je členem družstva (a nájemcem bytu), je řízením dle § 9 odst. 3 písm. g/ o. s. ř. To, že usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 17. dubna 2009, č. j. Ncp 242/2009-316, byly – s ohledem na zásadu perpetuatio fori – jako věcně příslušné v prvním stupni určeny okresní soudy, na povaze daného řízení ničeho nemění. Dopadá na něj proto ustanovení § 200e a násl. o. s. ř., přičemž jde o tzv. řízení nesporné; účastenství na něm se přitom s ohledem na § 200e odst. 3 o. s. ř. řídí ustanovením § 94 odst. 1 o. s. ř. Z výslovného znění § 107a odst. 1 o. s. ř. přitom plyne, že toto ustanovení je použitelné jen v řízení sporném a v řízení ve věcech, o nichž bylo rozhodnuto jiným orgánem (srov. i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 30. ledna 2008, sp. zn. 29 Cdo 4554/2007, které je veřejnosti přístupné na jeho webových stránkách).

Závěr, podle něhož „žaloba“ o určení, že navrhovatel je členem družstva a nájemcem bytu, musí směřovat proti všem subjektům, jejichž práva mohou být tímto určením dotčena a které mu toto právo upírají (tedy jak vůči tomu, kdo jako nájemce byt užívá, tak proti bytovému družstvu), formuloval Nejvyšší soud v poměrech občanského soudního řádu účinného do 31. prosince 2000 (kdy

šlo o tzv. řízení sporné) mimo jiné např. v rozsudku uveřejněném pod číslem 89/2007 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek; s účinností od 1. ledna 2001 shodný závěr plyne přímo z ustanovení § 94 o. s. ř.

Podal-li navrhovatel dne 13. srpna 2008 návrh na vstup procesního nástupce do řízení, je nutné posoudit toto podání dle jeho obsahu (§ 41 odst. 2 o. s. ř.) - s ohledem na nespornou povahu řízení - jako návrh na vydání usnesení, jímž má být daný účastník přibrán do řízení, dle § 94 odst. 3 o. s. ř. a takto o něm i rozhodnout.

Je tomu tak proto, že k převodu práv a povinností spojených s členstvím v bytovém družstvu na J. N. došlo ještě před rozhodnutím soudu prvního stupně o změně žaloby. Okruh účastníků se v projednávané věci změnil právě až v důsledku rozhodnutí soudu prvního stupně o připuštění změny žaloby. Tak ovšem nastala situace, kdy se (změněného) řízení od jeho zahájení neúčastní J. N., ač o jeho právech a povinnostech má být v řízení jednáno. Potud jde i o situaci odlišnou od té, kterou Nejvyšší soud posuzoval ve zmiňovaném usnesení ze dne 30. ledna 2008, sp. zn. 29 Cdo 4554/2007.

Posuzoval-li odvolací soud (jakož i soud prvního stupně), zda jsou naplněny podmínky pro vydání usnesení o vstupu nového účastníka do řízení dle § 107a o. s. ř. (tj. aplikoval-li nesprávně určenou právní normu), není právní posouzení věci odvolacím soudem správné a dovolací důvod dle § 241a odst. 2 písm. b/ o. s. ř. byl uplatněn právem. Nejvyšší soud proto z uvedeného důvodu usnesení odvolacího soudu a spolu s ním ze stejných důvodů i usnesení soudu prvního stupně podle § 243b odst. 2 věty za středníkem a odst. 3 o. s. ř. zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o. s. ř.).

Nad rámec důvodů, jež vedly ke zrušení napadených usnesení, Nejvyšší soud pouze podotýká, že jelikož jde v projednávané věci o řízení dle § 200e a násl. o. s. ř., neoznačují se jeho účastníci jako „žalobce“ a „žalovaný“, nýbrž jako „navrhovatel“ a „účastník“, resp. odvozeně od jejich hmotněprávního postavení (např. „družstvo“) - srov. § 200e odst. 3 ve spojení s § 94 odst. 1 o. s. ř. Řízení je ovládáno zásadou vyšetřovací (§ 120 odst. 2 o. s. ř.), přičemž ve věci samé se rozhoduje usnesením (§ 200e odst. 3 o. s. ř.).

Rozhodné znění občanského soudního řádu (od 1. července 2009) se podává z bodu 12., části první, článku II. zákona č. [7/2009](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony.

(zdroj: www.nsoud.cz)

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Koupě nemovité věci](#)
- [Nesprávný úřední postup \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Platební neschopnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Předkupní právo \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Přerušení řízení \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Rodinný závod \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Dědictví](#)
- [Výživné](#)

- [Valná hromada](#)
- [Ustanovení zástupce](#)
- [Náhrada škody](#)